

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 24 lipca 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 18555
Znak sprawy: DP2.054.10.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 18555 posła Tadeusza Woźniaka przekazuję następujące wyjaśnienia:

Ad 1

Państwowy dług publiczny	XII 2023	XII 2024	XII 2025	III 2026
mld zł	1 328,1	1 611,5	1 913,5	2 008,2
% PKB	38,9%	43,9%	48,9%	50,6%

Ad 2

Dług Skarbu Państwa	XII 2023	V 2026	zmiana V 2026- XII 2023
mld zł	1 346,2	2 135,6	789,4

Ad 3 i 4

Potrzeby pożyczkowe brutto budżetu państwa na 2026 rok wynoszą wg ustawy budżetowej 688,5 mld zł, a limit wydatków na obsługę długu Skarbu Państwa 90,0 mld zł.

Projekcje potrzeb pożyczkowych oraz kosztów obsługi długu Skarbu Państwa na lata 2027-30 oparte na aktualnych założeniach będą znane po przygotowaniu projektu ustawy budżetowej na 2027 rok.

Ad 5

Wydatki na obsługę długu Skarbu Państwa w latach 2024-25 wyniosły odpowiednio 65,8 mld zł oraz 72,8 mld zł.

Ad 6

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Zadłużenie Skarbu Państwa wg kryterium miejsca emisji

	XII 2023		V 2026	
	mld zł	struktura	mld zł	struktura
Dług krajowy SP	1 042,4	77,4%	1 715	80,3%
Dług zagraniczny SP	303,8	22,6%	420,3	19,7%
Dług SP	1 346,2	100,0%	2 135,6	100,0%

Ad 7

Zadłużenie Skarbu Państwa wg kryterium rezydenta

	XII 2023		V 2026	
	mld zł	struktura	mld zł	struktura
Inwestorzy krajowi	932,6	69,3%	1 525	71,4%
Inwestorzy zagraniczni	413,6	30,7%	610,5	28,6%
Dług SP	1 346,2	100,0%	2 135,6	100,0%

Ad 8

Dług publiczny powstaje w wyniku finansowania potrzeb pożyczkowych państwa, głównie różnicy między wydatkami a dochodami państwa. Kwoty deficytów w kolejnych latach determinują w znacznym stopniu przyrost długu publicznego.

Polityka fiskalna państwa prowadzona jest w warunkach konieczności zapewnienia ciągłości i stabilnego finansowania podstawowych funkcji państwa, w tym m.in. ochrony zdrowia, edukacji, infrastruktury, bezpieczeństwa oraz polityki społecznej. Zatem znaczną część wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych stanowią wydatki wynikające z obowiązujących przepisów prawa lub zobowiązań o charakterze długookresowym, co ogranicza możliwość szybkiej i głębokiej redukcji wydatków w krótkim okresie bez ryzyka pogorszenia dostępności usług publicznych oraz negatywnego wpływu na sytuację społeczno-gospodarczą. W związku z tym działania na rzecz obniżenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych nie opierają się na wskazaniu konkretnych obszarów wydatkowych przeznaczonych do ograniczenia ani na rezygnacji z realizacji podstawowych zadań państwa. Proces ten realizowany jest przede wszystkim poprzez stopniowe ograniczanie dynamiki wzrostu wydatków publicznych, racjonalizację wydatków oraz działania ukierunkowane na zwiększanie efektywności wykorzystania środków publicznych. Nadmiernie gwałtowna konsolidacja fiskalna mogłaby prowadzić do skutków odwrotnych do zamierzonych, w tym ograniczenia inwestycji publicznych, osłabienia dynamiki wzrostu gospodarczego oraz pogorszenia dostępności usług publicznych.

Od lipca 2024 roku Polska na podstawie decyzji Rady UE jest objęta procedurą nadmiernego deficytu. W dniu 21 stycznia 2025 roku Rada UE przyjęła zalecenie dla Polski dotyczące zlikwidowania nadmiernego deficytu, w którym wskazała, że dla zlikwidowania nadmiernego deficytu niezbędne jest przestrzeganie tempa wzrostu wydatków przedstawionego w „Średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028”. Równocześnie, Rada zobowiązała Polskę do przedstawiania co pół roku (wiosną i jesienią), począwszy od 30 kwietnia 2025 r. aż do skorygowania nadmiernego deficytu, informacji z postępów we wdrażaniu zalecenia Rady. Wiosną raportowanie odbywa się w ramach sprawozdania z wdrażania średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego, a jesienią

w ramach informacji o działaniach podjętych przez Polskę w celu realizacji zalecenia Rady w ramach procedury nadmiernego deficytu.

W dniu 28 kwietnia 2026 r. Rada Ministrów przyjęła *Sprawozdanie z wdrażania „Średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego na lata 2025–2028”*, gdzie przedstawiono najnowsze informacje z postępów we wdrażaniu zalecenia Rady oraz nt. działań na rzecz redukcji nadmiernego deficytu w latach 2025-2026. Tegoroczne sprawozdanie oraz zeszłoroczne dokumenty przygotowane w związku z raportowaniem nt. realizacji zalecenia Rady w ramach procedury nadmiernego (EDP) deficytu znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Finansów: <https://www.gov.pl/web/finanse/sredniookresowy-plan-budzetowo-strukturalny>.

Według szacunków Komisji Europejskiej, opublikowanych 3 czerwca br., wzrost wydatków netto sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2025 r. mieścił się w ramach elastyczności wynikającej z krajowej klauzuli wyjścia. W efekcie KE oceniła, że w latach 2024-2025 Polska podjęła skuteczne działania w celu redukcji nadmiernego deficytu i procedura EDP jest zawieszona. Kolejna informacja Rządu nt. wdrażania zalecenia Rady oraz działań na rzecz redukcji nadmiernego deficytu zostanie przedstawiona do końca października br.

W nadchodzących latach ograniczanie deficytu i przyrostu długu sektora instytucji rządowych i samorządowych wymuszać będzie zestaw krajowych i unijnych reguł budżetowych. Tym samym, w kolejnych ustawach budżetowych, sprawozdaniach z wdrażania planu średniookresowego oraz informacjach o działaniach podjętych w ramach procedury nadmiernego deficytu, w zależności od kształtowania się sytuacji budżetowej, wzrostu gospodarczego i faktycznych skutków już zaplanowanych działań, przedstawiane będą odpowiednie środki zapewniające realizację reguł budżetowych, w tym dotyczące przestrzegania ścieżki wydatków netto, uwzględniając dodatkową elastyczność wynikającą z krajowej klauzuli wyjścia.

Jedną z reguł, których celem jest utrzymanie stabilnych finansów publicznych jest stabilizująca reguła wydatkowa, którą w Polsce stosuje się od 2015 roku. Stabilizująca reguła wydatkowa (SRW) stanowi implementację dyrektywy Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Celem SRW jest zagwarantowanie stabilności finansów publicznych w średnim okresie, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania nierównowag w sytuacji przekroczenia progów referencyjnych dla deficytu (3% PKB) i długu (60% PKB) sektora instytucji rządowych i samorządowych, określonych w Pakcie Stabilności i Wzrostu. Przepisy SRW przewidują możliwość zastosowania klauzuli wyjścia, umożliwiającej czasowe zawieszenie stosowania reguły w wyniku wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności.

SRW została zaprojektowana tak, aby umożliwić elastyczną reakcję polityki gospodarczej w sytuacjach wystąpienia nadzwyczajnych szoków lub kryzysów gospodarczych, co było szczególnie istotne w latach 2020–2023, w których w całej Unii Europejskiej obowiązywała ogólna klauzula wyjścia (General Escape Clause, GEC). W roku 2024 nastąpiła zmiana reguł w UE poprzez reformę zarządzania gospodarczego w UE. Natomiast w latach 2025-2028 zastosowanie ma unijna krajowa klauzula wyjścia (National Escape Clause, NEC), uwzględniona w mechanizmie korygującym SRW, która dodatkowo łagodzi wymogi konsolidacyjne w związku z elastycznością wynikającą ze wzrostu wydatków obronnych.

W związku z objęciem Polski w lipcu 2024 r. procedurą nadmiernego deficytu (EDP) z uwagi przekroczenie wartości referencyjnej odnośnie do deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych 5,1% PKB w 2023 r.¹ SRW pełni obecnie rolę wykonawczą dla procedury nadmiernego deficytu poprzez zawarty w niej mechanizm korygujący i zapewnia wymaganą przez przepisy UE konsolidację finansów publicznych. Mechanizm korygujący SRW zapewnia spójność wymogów SRW z wymogami reguł unijnych i w efekcie powala na uwzględnienie krajowej klauzuli wyjścia, umożliwiającej odchylenie od ścieżki wydatków netto o wartość wzmożonych wydatków na obronność względem 2021 r. do wartości 1,5% PKB, ze względu na wyjątkowe okoliczności, jakimi są agresja Rosji na Ukrainę i pogarszające się środowisko bezpieczeństwa. Rada UE 8 lipca 2025 r. uruchomiła ww. klauzulę dla 15 krajów UE, w tym Polski.

W konsekwencji działania na rzecz obniżenia deficytu opierają się przede wszystkim na utrzymaniu dyscypliny fiskalnej w całym sektorze finansów publicznych poprzez ograniczenie dynamiki wzrostu wydatków objętych stabilizującą regułą wydatkową oraz realizację uzgodnionej z Radą UE ścieżki wydatkowej.

Ad 9

Ostatnie średnioterminowe prognozy długu publicznego wg definicji krajowej i unijnej zostały przedstawione w przyjętej przez Radę Ministrów we wrześniu 2025 r. Strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych w latach 2026-2029.

Strategia przewiduje, że przy przyjętych założeniach prognozowana relacja długu do PKB:

- (definicja krajowa) będzie wzrastać i przekroczy 55% w 2027 r. a w horyzoncie Strategii osiągnie 59,5%, natomiast relacja kwoty, o której mowa w art. 38a pkt 3 ustawy o finansach publicznych przekroczy próg 55% w 2028 r. i 2029 r.
 - w przypadku realizacji prognoz długu publicznego próg ostrożnościowy 55% PKB określony w ustawie o finansach publicznych zostałyby przekroczone przez obie relacje w 2028 r., co oznaczałoby uruchomienie procedur ostrożnościowych wynikających z ustawy w 2030 r.
 - relacja państwowego długu publicznego do PKB pozostanie poniżej konstytucyjnego progu 60% w horyzoncie Strategii,
- (definicja UE) będzie wzrastać i osiągnie poziom 75,3% w 2029 r., (wartość referencyjna na poziomie 60% zostanie przekroczona w 2026 r.).

Prognoza długu sektora instytucji rządowych i samorządowych sporządzona w marcu br. na potrzeby notyfikacji fiskalnej deficytu i długu zakłada, że na koniec 2026 r. relacja tej kategorii dług do PKB wyniesie 65,1% (niżej o 0,3 pkt proc. wobec założeń ze Strategii).

We wrześniu br. Minister Finansów i Gospodarki przedstawi aktualizację *Strategii* z prognozami długu publicznego do 2030 r.

¹ Decyzja Rady (UE) 2024/2133 z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie istnienia nadmiernego deficytu w Polsce (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202402133&qid=1782132332401)

Działania Ministerstwa Finansów ukierunkowane są na prowadzenie polityki fiskalnej, która pozwala ograniczać ryzyka związane ze wzrostem zadłużenia, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości finansowania kluczowych zadań publicznych. Niezbędnym warunkiem prowadzenia takiej polityki fiskalnej jest zapewnienie ciągłości i stabilnego finansowania podstawowych funkcji państwa,

Jednocześnie biorąc pod uwagę uwarunkowania przedstawione w odpowiedzi na pyt. 8 polityka fiskalna prowadzona przez Ministra Finansów ukierunkowana jest na stopniowe ograniczanie dynamiki wzrostu wydatków publicznych, zwiększanie efektywności wydatkowania środków oraz odbudowę przestrzeni fiskalnej.

Kluczowym instrumentem dla tych działań pozostaje stabilizująca reguła wydatkowa, o której mowa w art. 112aa ustawy o finansach publicznych. Reguła ta stanowi jeden z podstawowych elementów zapewniających ciągłość stosowania krajowych ram fiskalnych poprzez coroczne wyznaczanie dopuszczalnego limitu wydatków dla jednostek objętych jej zakresem. Limit ten jest uwzględniany przy opracowywaniu projektu ustawy budżetowej, szczegółowo przedstawiany w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej oraz znajduje odzwierciedlenie w przepisach samej ustawy budżetowej.

W celu dalszego wzmacniania krajowych ram fiskalnych oraz zwiększania efektywności zarządzania finansami publicznymi w ostatnich latach zostały podjęte w szczególności następujące działania:

- wprowadzenie pakietu przepisów zwiększających przejrzystość procesu planowania budżetowego, w tym inwestycji publicznych, poprawiających jakość gromadzonych danych oraz wspierających efektywne i gospodarne wydatkowanie środków publicznych ;
- wprowadzenie nowego układu grup wydatków budżetu państwa, umożliwiającego bardziej przejrzystą prezentację ekonomicznego charakteru wydatków ;
- wdrożenie zmian w obszarze zarządzania budżetem państwa służących zwiększeniu efektywności wydatków publicznych i doskonaleniu systemu budżetowego ;
- wzmocnienie stabilizującej reguły wydatkowej poprzez rozszerzenie jej zakresu podmiotowego i objęcie nią dodatkowych kategorii operacji finansowych, w tym m.in. od 2027 r. Narodowy Fundusz Zdrowia, Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 oraz Fundusz Pomocy zostaną objęte limitem wydatków, o którym mowa w art. 112aa ust. 3 ustawy o finansach publicznych ;
- powołanie Rady Fiskalnej jako niezależnej instytucji monitorującej stan finansów publicznych ;
- przygotowanie i publikacja „Średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego na lata 2025–2028” oraz publikowanie sprawozdań z jego wdrażania, zawierających informacje o realizacji ścieżki fiskalnej i działaniach podejmowanych w celu redukcji nadmiernego deficytu;
- w zakresie zwiększania stabilności i przewidywalności finansów jednostek samorządu terytorialnego: wprowadzenie ustawą z dnia 1 października

2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego nowego modelu kształtowania dochodów JST, opartego w większym stopniu na stabilnych dochodach własnych oraz bardziej przewidywalnych zasadach finansowania zadań publicznych.

Ponadto, w kwestii analiz wpływu obecnego tempa zadłużania państwa na sytuację przyszłych pokoleń podatników oraz na zdolność Polski do reagowania na ewentualne przyszłe kryzysy gospodarcze, społeczne lub militarne należy zauważyć, że Ministerstwo Finansów przedstawia prognozy w dokumentach „Wieloletnie Założenia Makroekonomiczne” oraz w Uzasadnieniu do Ustawy Budżetowej. Prognozy te obejmują horyzont maksymalnie 5-letni. W przypadku zwiększonego poziomu zadłużenia państwa zdolność Polski do reagowania na ewentualne przyszłe kryzysy gospodarcze, społeczne lub militarne może być ograniczona ze względu na potencjalną konsolidację fiskalną.

W polskim systemie prawnym przewidziano procedury, których celem jest niedopuszczenie do nadmiernego wzrostu państwowego długu publicznego (PDP) i przekroczenia przez PDP progu 60% PKB. Procedury ostrożnościowe i sanacyjne zostały opisane w rozdziale 3 działu II. Państwowy dług publiczny ustawy o finansach publicznych (art. 86 – art. 88). Procedury te opisują, jakie działania mają być podjęte w przypadku przekroczenia przez PDP progu 55% PKB² i 60% PKB.

Należy zauważyć, że ustawa o finansach publicznych określa sytuacje, w których nie stosuje się procedur ostrożnościowych i sanacyjnych (art. 88), oraz możliwe jest czasowe zawieszenie stosowania SRW (art. 112d).

Przesłankami do zawieszenia stosowania procedur ostrożnościowych i sanacyjnych są:

- wprowadzenie stanu wojennego;
- wprowadzenie stanu wyjątkowego na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wprowadzenie stanu klęski żywiołowej na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

Przesłankami do zawieszenia stosowania SRW, oprócz tych stosowanych dla procedur ostrożnościowych i sanacyjnych, są dodatkowo:

- ogłoszenie stanu epidemii na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej;
- wystąpienie znacznego spowolnienia gospodarczego.

² W przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a ustawy o finansach publicznych ogłoszonej zgodnie z art. 38 jest większa od 55%, a mniejsza od 60% procedur, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 2, nie stosuje się, jeżeli relacja, o której mowa w art. 38a pkt 4, nie przekracza 55%.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jurand Drop
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów